

NRÓ. 43.

A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A KIRALYNAK
KEGYELMES ENGFELKEMEBŐL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Kelt Bétsben. Pénteken Decemberek 13-ik napján,
1799-ik éjztendőben.

Béts.

Magyar Ország Palatinusa' József ö Királyi
Hercegsége' és el jegyzett Knevellé' *Alexandra*
Pavlovna Császári Herceg Anizony' el fogadá-
sokra létező egyén közzületek között, a' mint ér-
tettük, izabad Theatrumok egy néhány napokig,
és az új éjztendő kezdetével izabad Balok is fog-
nak tartatni.

Az itten izelgálaton volt *B. Splényi N.* Ma-
gyar Regementjenek, és az ugyan itten fekvő
Collorédo N. gyalog Regementje, helyekbe jön
a' 61-dik izamu Magyar Regement, melly
nem régen állittatott fel ujjonnan, és a' hajtóka-

B b b

ja zöld. Minden nap érkezik belőlle ide egy egy Divisio; a' több már el érkezett vitéz Tilzt Urak közzül, szerentsénk vala szemlélni Kapitány *Dobsa Imre* Urat, a' ki az ellenség előtt gyakor izben magát megkülönböztetett érdemeiért, jutalmaztatott meg ezen szép rangal, és a' kinek nem különben jeles tulajdonságokkal tündöklő öregbik Testvér *Báttya Ferentz*, a' bóldog emlékeztü Hertzeg Cardinális Batthyáni ö Eminenzziája Szolgálatjából, nem olly régen esküdött fel a' Felféges Magyar Cancellariához.

* * *

A' Bétsi Udvari Ujjságban ki hirdettetett hadi történekek:

(*Olofz Országból*) — „

„Mint hogy égy idő-olta már minden szük-séges ostrom-szerszámok *Coni vára'* környékére ölfzre hordattattak, és az ellenség mind azokról a' vidékekről, melyről az ostromlót nyughatatlankodtathatta volna, el-kergettetett: ehöz képpeft (a' *Gen. Melastól* tétetett tudositás szerént), az ostrom-sántzoknak el-kezdésére ki-rendeltetett 5000 embereink Nov. 26-dikának ejtzakájánn a' ki-válofztatott pontokra vitettettek, és az első *Paralela*-készítéshez hozzá fogtak. —

„Oly közel kezdödvén ez a' munka a' vár' szélső sántzaihoz, hogy azt az ellenség azonnal ölfzre vehette: még mingyár a' munkának el-kezdödésekor igen hevösen el-kezdett kártátsolni és apró puskákból lövöldözni munkálfainkra; melyre ezek tsak ugyan nem halytván, olyan tüzes törekedéssel dolgoztanak, hogy már reggelre fedeztetve voltak. —

„A' következett naponn, munkában lévő sántzunknak két szarnyai ellen intézte az ellenség az ágyuzást, meiy által, ez nap' és az előb-

beni éjjel, 8 embereink ölettetek meg, és 22-ten eltek sebbe; az utolsók között vagyon Kapitány *Hermann* is, a' *Gyulay* Reg.ből. —

„Tizenöt malmai ezen várnak, a' vizeknek el-vétele és a' viz árkoknak el-sántzolása által; már még ez előtt haszon vehetetlenekké tétetődtek volt a' miéink által. Az ellenség, embereket küldött poronddal töltött zsákokkal és fegyveres csoportnak védelmezése miatt el, oly rendeléssel, hogy a' miéinktől köttetett gátakat, ha lehet rontsák - el, és a' malmok' vize' árkait megdyítván, botsállák azt ismét a' vár felé; el is érték egy részint tzeljokat. Hanem, a' miéink 25-dikben éjjel ismét elő-nyomulván, a' viz' folyamát faszinák (vezlítő nyalábok) és poronddal töltött zsákok által ismét el-gátoltak; és oda, hogy az ellenségnek azután ki-ütéseire nézve bátorságban lehelsenek, egy 12 fontos ágyut és egy haubitzot helyhezettek. — „28-dikra virradó éjjel szorgalmason dolgoztak munkáffaink a' vár-kürül kezdett sántzoknak izélesítésénn és mejjítésénn. A' vezlésünk ezen éjjel, 1 el-esett; és 6 sebbe-esett emberekből állott. — „Hasonló szorgalommal folyt a' munka 29-diknek éjjelén is; a' midőn ismét 1 el esett, és 6 sebbe-esett emberekből álló kárt vallottunk. —

„Más részeken (írja továbbá *G. Melas*) semmi nevezetességü mozdulásokat nem tett az ellenség. Rézlünkről *Gen. Sommariva*; recognozozó csoportokat botsátván utanna az ellenségnek, egy ilyen csoporttal *Hadnagy Vazetti* egész *Pierrossóig* (mely már *Frantzia* határonn vagyon) elő nyomult, és *Tongilarde 's-Castorossó* nevü ellenséges polztokról, 1 tisztet, 2 Strázsá-ineffert, és 30 köz embert hozott fogságra. Mikor ahoz készült volna továbbá a' nevezett Kapitány, hogy még tovább is menyen; néhány jel adó lövések hallattattak, melyekből több mint 100 paraszok gyülekeztek ölfzfé;

és a' hegyeket elfoglalták : hanem , minekutána bizonyosá tétetődtek volna a' Kapitánytól a' felől, hogy a' Császáriaknak nem prédálás a' tzelezzők, a' parasztek is taendességben maradtak."

Török Birodalom.

A' Nov. 16-dikánn költ *Londoni* Udvari Ujság, azok között a' környüállások között, a' melyek a' Török Nagy Vezirt az ö Egyiptom felé való útazasában akadályoztatták, különösen a' közötte és az *Acrei Ghezar Pascha* között uralkodó egyenetlenkedélt jegyzette meg. *Ghezar Pascha* nem engedelmeskedett a' Nagy Vezirnek abban, hogy *Acre* várossát, s a' maga ebben lévő *Kallélyát*, melyeket ö a' maga vitézsége által mentvén meg, tulajdon biitokainak tari lenni, el-hagyván , magát és seregeit a' Nagy Vezirrel egyesítse. Midőn továbbá azt is kívánta volna még a' Nagy Vezir, *Ghezartól*, hogy leg alabb a' vizetlen pulztakönn való kerefatul útazásra adja által *Ghezar* a' Török transpartoknak a' maga tömlőit (úti viz-edényeit), ezt is meg-tagadta tölle *Ghezar*, azt mondván , hogy azokra néki magának is szüksége vagyon. — A' Nagy Vezir maga ezek után *Damascusból* útnak indult *Giaffa* felé: az *Acrei Pascha Ghezar'* *Konstantzinapolvi Agensse Mustafa Bey Zaade* pedig , el-küldetett innét, a' Portának bizonyos rendeléseivel *Acre* várossába, a' mely rendelések kétség kívül a' nevezett két nagy rangu Török Vezérek között támadott egyenetlenségeket fogják illetni.

A' Török Birodalomban lévő *Frantzia* fogjok' élélme felől, eddig a' *Spanyol* Követgondoskodott a' Portánál; a' ki is, mint már íródott, *Konstantzinápolyból* és a' Török Birodalomból el-küldődvén, most már a' Császári Királyi *Intornuntius* vette-fel, jó következéssel, ezen *Frant*

tziáknak, egy Nov. 13-ikán a' *Reis-Effendivel* tartott Conferenzia' alkalmatosságával, az ő ügyeket, az élelem iránt.

Oktob. 27-dikénn nevezetes *Te Deum* ének-léssel való innep celebraltatott, az *Oroszok* és *Austriaiak* által a' *Frantziákonn* vett győzedelmeknek meg-hálálasok végett, a' *Portánál* lévő mindea Kü ső Ministereknek jelenlétebben, *Peraban* a' Sz. 'Sophia' templomában.

A' *Cairóban* *Bonaparte* által fel-állított Inſtitutumnak folytatása: — „

„Négy *Classisokból* áll ez az Inſtitutum, és mindenik *Classis* 12 tagokból: — A' *Physicai Classis*' tagjaivá ezek nevezettek volt: *Beauchamp*, *Bertholet*, *Champi*, *Conte*, *Delisie*, *Descotils*, *Desgenettes*, *Dolomieu* (ez most fogva van *Sicilián*), *Dubois*, *Geofroy*, *Savigny*; a' 12-dikének helye üress. — A' leg első ülésében ezen *Classisnak*, maga *Bonaparte* praesideált, és a' következő *matériak* vetettek kérdés alá benne: — 1) *Mitsoda* jobbitásokat lehetne tenni a' tábor' sütő kementzéin? — 2) *Mivel* lehetne a' ser-főzésben a' *Komlo*' helyett élni? — 3) *Miként* lehetne a' *Nilus*' vizét, tisztává és frissé tenni? — 4) *Mitsodák* lehetnek ott a' *puskapor-kézfittésre* való módok és eszközök?

Frantzia Respublika.

Azoknak, a' kik mind külső mind belső *Frantzia* országban, *Bonapartéről* igen gondoskodnak, és azt kérdik, hogy: valyon lehetséges-e az, hogy *Bonaparte*, ily fok személyes ellen-égei között magát meg-tarthassa? egy *Párisi* Író, a' fokak előtt ismeretes, *Printz Eugenius* és *Clarencei Hertzeg*' Együtt-való-beszélgetéseikből felelt-meg: — „Pr. *Eugenius* (így szól az Író) *Londonban* járván, a' *Clarencei Hertzegtől*, a' ki

Cromwellnek fok titkos irásait kints gyanágt bírta, azt kerdesse, hogy : miként tarthatta-fenn *Cromwell* magát oly fok ellenségei között? — „*Cromwell* (igy felelt a' *Hertzeg*) értett nem tsak ahoz a' nagy mesterséghez, hogy tulajdon hatalmát jól halználja, hanem még az ennél fokkal nagyobb mesterséghez is, hogy ellenségeit oly állapotba helyheztelje, melyben azok, a' helyett hogy néki ártsanak, inkább az ő tzélozásait segéljék elő.“

A' *Consulok* mostan, a' *Declamálások* helyett, az *Országglás'* el-rendelésével foglalatoskodnak. Leg első gondjokat fordították a' *Ministerium'* rendbe-szedésére : *Quinette* helyett, *Laplace* nevü nagy *Mathemicus* neveztetett Belső Ministerré ; *Bourdon* ujjanton *Tengeri* ministerré tette'tt ; *Berthier* már folytatja a' *Hadi-Ministerséget* ; *Talleyrand-Perigord* által vette a' külső *Ministerséget* *Rheinhardtól*, ki is Német-si lévén, *Helvétziába* rendeltetett követnek ; *Helvétziai* volt *Bánkós*, *Haller*, ki is *Bonaparténak* az ő *Olofsz* országi táborozása alatt, leg fontosabb pénz-béli szolgálatokat tett, a' *Nemzeti-kints' Directorává* fog neveztetni.

A' *Ministeriumon* kívül még egy ugy nevezett különös *Status-Tanáts* is állittatik-fel; mely is, ismét ujj dolog. Benne lesznek nevezetesen *Volney* és *Röderer* ; kik közzül ez az utólsóbb, *Bonaparte' Consultól* közönséges közönetet érdemelt a' *Nov. 9- és 10-dikénn* történt országlás-béli változás' alkalmatosságával mutatott szolgálatjáiért. Azt mondják, hogy valósággal ez a' *Röderer* volt légyen az a' 3 dik ember, a' kivel együtt *Sieyes* és *Bonaparte*, a' magok fel tett tzéljaikat még *Nov. 9-dike* előtt meg fontolták volt.

A' *Directorium'* palotájának eddig volt homlok-irása, nem tsak le töröltetett, és a' *Consulok* nem tsak hogy minden eddig való *Directorialis* forma-ruhákat le-tettek ; hanem a' külső *Hatal-*

mafságoknál lévő Követjeikhez is olyan parancsolatokat küldöttek, hogy öltözetjeikből mindent, valami csak azon Hatalmamságoknak, a' hol ők vagynak, kedvek ellen való lehetne, el-hagyjanak. — Még a' petsétekben is nagy változást tettek a' Consulok; arról a' Viz-mértéket, a' mely a' valóságos egyenlőséget jelentette, le vétették, és a' *Fontot*, u. m. a' *Jusra* nézve való egyenlőség' jelét, tétették rá.

Batava Respublika.

Azokról az ugy-mondatott fok Separat-Artikulusokról, melyekben Hertzeg *York* a' Hollándusokat, egy nagy summa pénzzenn kívül, az ő hajós-seregek' egy részének vizfsza-adása felől is bizonyossá tette volna, most már minden eleinteni fok hírek és irkálások el-halgattak. Sőt reménflég kezd lenni más felől, hogy csak ugyan meg fogna Hollándia, valamely közben járásnak fégedelme által, a' tökéletes semmivé lételtől mentettetni.

Azonban, csakugyan meg kell lenni annak, hogy a' Hollándiai Directorium a' maga belső érzékenysége ellen is, leg alább a' közönséges ilendőségnek, egy Nemzeti háládó-innep szentelés által, az ugy nevezett meg-tartás' áldozatját meg-tegye, melynek napja közelébről fog még meghatározatni. A' Generális *Brune*' s-a' több Frantzia tisztek' számára határozatva lévő ajándékokra, és a' Hollándia ellen szerentsétlenül végződött Anglusok' expeditziójáért készítettendő *monumentumra*, kívántató költségek, már helybe hagyattak a' Törvény-hozó Kamarákban.

Nov. 21-dikénn már még a' *Helderi* leg felső szegeletét is Északi Hollandiának, *Batavus* fegy-

veres seregek foglalták volt el. — A' Frantzia seregek ellenben nem sietnek, mint láttuk, Hollandia' oda-hagyásával: előbb ruhát kénytelen-tenek nekik tsináltatni a' Hollandiai Országó-
fzék. — Sőt, mint most végtére ki jelentette *Bras* 10 ezef ember ezután is ott fog a' vá-
rakban maradni, kiknek számokra, hogy a' la-
kosa-nak alkalmatlanságokra ne legyenek, pen-
zeit béres szállások fogadtatnak.

Nagy Britannia.

Angliának (igy fejezte ki a' napokban ma-
gát az ugy nevezett *Britannus Journal*) a' Status' gaz-
dagságának rend-kivüli-való nevelkedése mel-
lett is, tsakugyan fok és nagy, egyik-a' - másikat fel-
tserelő, tsapsokat kell ki-állani. *Surinam*-
nak meg-hodoltatódása, a' *Hollandiába* tételt
szerentsetlen expedíció által, keserítettet-
ten. A' Spanyolok' *Ezsi hajós fereg* nevü, tulajdonké-
pen az ő Amérikából pénz hozó, gazdag hajós-
regének el nyaralásból izarmazó jó kedv, mint egy
el-nyelzik az *Irlandiából* jövő kedvetlen hírek-
ben, a' hol a' *Defenderek'* nyughatatlankodása,
gyilkolása, gyulytogatása, ismét igen hatható-
son erőt kezdett venni. Az egyesítettetett elleusé-
ges hajós feregnek a' *Bresti* kikötő-helybe való
bé záratatása, és egélfizzen munkátlanná lutté-
tetése által okoztató öröm; az országias-for-
mának Frantzia országban ily hirtelenül esen új-
jantoni meg-valtozása által, hasonlóképpen el-
nyelztetődött. — „Az egy jó (igy rekelzti-
be szavait a' nevezett *Angliai Journal*) a' mely
Angliának, az ő több egyéb jóvendőre való jó
ki nézései közül még előtte áll, az ő temerdek,
és az egélfiz egyéb Európaiakét feljül haladó, ten-
geri ereje, a' mely is az ő Szövetségeseinek ten-
geri erejével egyesülve, arra kényszeritheti már
most Frantzia országot, hogy, — ha tsak külö-

ben a' *Frantzidok, Spanyolok, és Hollandusok*, azt, a' mi minden egyéb környülállásoknak igazi *resultatunijok* lehet, t. i. a' hajókezésnek még egy-
főri tsemettelget és bátorságot, magok is onaljt-
jak — a' Izaroz földön való *Státus-quot*, egé-
lzen, ugy, a' mint az a' náboru' el-kezdődese
elő volt, állttsa helyre."

A' *Dublini* ujjságok, minden posta-pakétban
igen Izomorú híreket hoznak Londonba. Leg
nagyobb a' vezély, a' *Meath* nevű Grofságban;
minden éjel házak töretnek bé, és prédáltak-
fel. — Az Anglia és Irlandia között való *unió*,
doga tsak ugyan mind ezek mellett is tüzellen
borzastatik, es egéls bizakodással erölitik a'
Ministerek, hogy az Irlandiai Parlamentu' ül-
senek el kezdődésekor, leg alább is 40 voxokkal
való többség által, végre fog ez az *unió* vitettet-
ni.

Az egy részről *Tippo Saib* Indus Fejedele-
más részről pedig a' *Frantzia Directorium* — és
ennek *Generalissim's-Agenessei* között folyta-
tott levelezések, az Angliai Udvari Ujjságban ki-
adattatván, miut-hogy ezekben *Tippo-Saib* min-
denütt *Felséged* nevezettel szollittatik a' *Frantzia*
aktól: azt jegyzették még ezen környülállásról,
hogy *Gen. Bonaparte* mind azoknak a' *Frantzia*
tisztieknek, a' kiknek *Tippóval* valami szavok vagy
levelezések lehetett, azt adta volt eszekre, hogy,
mivel *Tippo* arra a' ditsőffégre vagyik, a' melyel
az Europai Királyok élnek, tehát, adják meg né-
ki minvájon a' *Felséges* tiszteletet és nevezetet.
Azonközben (ily meg-jegyzéft teszen az Anglus
tudósító) akármiut hízelkedtonek is *Bonaparte* és
a' több *Frantzia* Generálisok, *Tippónak*: tsakugyan
még sem vehették ötet arra, hogy pénzt küld-
jön nékiek, azért, hogy előbb a' maga Státussai-
ban akarta volna szemlélni a' néki segítségül ígér-
tetett *Frantzia* hajókat és seregeket, —

Az Anglus Irók a' *Sidney Smith*' nevezeteselekedeteit, mint a' kit ők már a' magok Népfelvilágosítási *catégoriájába* helyheztek, elő-izmáltván, így írják felőlle: —

„*Wilhelm Sidney Smith*, annak a' Királynak a' fia, a' ki a' Minden mellett történelmi és politikai alkalmatosságával az isméretes *Germania* Adjutánsa volt, és őtet a' néki adott bizonyosság tétel által a' hadi megítéltetésből ki-segítette; 1796-ben született. Tanulását nem sokáig folytatta a' Trudbidi iskolában; mivelhogy a' tengeri katonaságnak kívánásától ösztönözöttvén: csak hamar hajónn való szolgálatot vállalt, a' hol oly sebessenn kerestül ment az alsóbb tisztségeken, hogy 16 esztendőskorában már Hadnagyságra, 1783-ban pedig Kapitányságra lépett. Az Oroszok és Swédek között 1788-ban ki-ütött háboruban, az Anglus országló Szék' engedelmével *Gustavus Svéd Királynál* vállott hadi szolgálatot, a' kiől egy hajós csoport-vezérséget és Ritterséget nyert. A' háboru után vissza tért hazájába, és külömbkülömb utazásokat tett Európában. — Éppen Olosz országban volt, mikor tudtára esett, hogy hazáiai *Toulont* el-foglalták légyen; a' hova sietve el-utazván, mint *Volontér*, szolgálatot vállott az *Admirál Hood*' hajós seregénél. Mikor *Toulont* oda hagyni kéntelenített *Hood*, *Sidney Smith*-re bízta azt a' veszedelmes de felette fontos foglalatosságot, hogy a' *Touloni* fegyveres házat, a' hajó-építő-műhelyekkel, és azokkal a' Frantzia hajókkal együtt, a' melyeket az Anglusok elnem vihettek, fel-égesse. *Smith*, oly vakmerő bátorsággal és alkalmassággal véghez vitte a' reá bízott dolgot, hogy azért, a' *Hood*-tól az Angliai Admirálitáshoz küldetett tudositásban, nagy dicséretet nyert. Őtet ezért az Udvari officialis tudositások, mint egy nagy nemzeti fel-tett tételnek el-éréséért, u. m. a' melyre nézve *Toulon-*

nak oda lett hagyása, Londonban győzedelemnek tartatott, fel-magasztalták. A' Frantziák e-leben *Égetőnek* (*P'ocendiaire*) nevezték éret-te. —

„Londonba való vissz-ér-kezésével, *Diemond* névü Fregátnak komendánffává tétetett, mellyel oly sok kár tételeket okozott a' Frantzia partok körül, hogy az Angliai országló-szék hasznosnak találta még több hajókat is adni az ő vezérlése alá. Más egyéb tétjei között azután, a' *Brestti* kikötő helybe is bé-suhant tsupán tsak egy Fregáttal: a' honnét való ki-menekedhetősöt, minekutánna a' hajós feregnek erősségét megkémlelte volna, inkább a' jó szerentsének, mint a' Frantzia-nyelv' jó beszéllésének közönhette. — Hanem, nem késértetett mindenütt azután az ő mind vakmerőbb proba-tételeibe. Midőn 1796-ban Apr. 18 dikánn a' *Havre-de-Gracei* kikötő-hely' magazinumait fel-égetni iparkodván, a' kikötő-hely' külső részében egy fegyveres Frantzia hajót el-fogott volna, a' *Sequana*' vizé-~~nek~~ vissz-folyása (*Fluth*) éppen ekkor esvén, ez által *Sidney Smith*, az el-rabólt hajóval együtt, fel az erőllég felé kezdett ragadtatni. Tsakugyan nem akarta *Smith* ekkór is ki-botsátani kezéből ezen hajót, hanem maga által menvén reá, minden iparkodással ki-vezetni akarta a' viz' torkából. Azonközben lárma esett a' partonn; több Frantzia Schalupok gyülekeztek elő, és a' vakmerő *Smithet* körül kerítették; sokáig leg vakmerőbb módon védelmezte magát, hanem végezetre tsak ugyan fogságra esett 16 embérelvel együtt. —

„Örölvén ily nyereségeknek a' Frantziák, ötet *Párisba* vitték, és a' *Temple* névü épületbe zárták. Semmi proba nem használt a' Directoriumnál, hogy ötet vagy tserébe, vagy parolájára, el-botsátotta volna: sőt bizonyos idő alatt, mind Hadi kémmeel, vagy *Égetővel*, ugy is akar-

tak velle bánni. — (Mint szabadítottatott ki *Philippeau* által az után, meg-irtuk egy feljebbi Ujj-ságunkban) — Ki gondolta volna az ő *Temple* béli szorofs fogsága alatt, hogy még *Asiában* ő vív meg *Bonapártóval* a' győzedelm: kofzoru felett. Még lehet nékiek adni, hogy mind ketten nevezetes személyek a' mai világ' teatro-mann; egész *Rómán* színben tűnnek izembe mind kettőjöknek tettjeik, pedig egészfen a' valóság' bélyegét hordozzák.,,

Elegyes Levelek.

Páris. — „A' Párisi ujjságokonn kapóknak eleinten tsudállatosnak tetült az a' végzés, mely fzerént a' Consulok, két classisokba tették a' deportatzióra rendelt személyeket; nem láthatva az okát, hogy némelyeket *Cayennébe*, másokat pedig tsak benn az országban az *Alsó Charentei* Departamentomba rendelték. — Most már, a' nélkül, hogy a' publicum curiositátt, ezca kétség iránt, ki-elégítették volna a' Consulok, egy ujj rendelések által egészfen meg-változtat-tak t. i. ezen személyek iránt az előbenit. Most már azt végezték: hogy, mind a' két Classisuk ő közzülök, tovább való rendelésig tsak az országban abba a' városba mennyenek, a' hova kit-kit a' Politziai Minister rendelni fog, és ott ennek vigyázása alatt légyenek.

Az a' Commissió, a' mely az ujj törvényekenn dolgozik, *Legislatzió Sectziójának*, *Törvény-hozás' osztályának*, nevezetik. — *Jourdán*-nak a' nevét, különösön ki-töröltették a' Consulok, a' deportáltatásra rendeltetve vóttak közzül. — Azt gondolják, hogy a' most bé-állott lágyabb *Système* fzeránt; *Lafayettének*, és a' többeknek is, t. i. *Lamethnek*, és *Puzinek* is, kik *Frantzia* országot 1792-ben ő-velle együtt hagy-

ták vólt oda, meg fog a' Respublika' földjére való vízfzáz-térés engedődni. —

A' *Károly* K. Fő H. táboránál nyomtattató *Politisch-Militairische* Ujjságból, ily jegyzést olvastunk: — „A' Frantzia Ujjságok meg szűnés nélkül hirdetik a' fegyver nyugvást, melyel az ő Országgló-fzékek az emberiséget meg fogná ajándékozni, 's-a' mely szerént ök oda fognák Helvétziát hagyni; de, ök említik egyszersmind azt is, hogy az ő feregeik neveltetnek. Ha semmi okunk nem volna is az ujj Frantzia országglóknak bébelséges tzélozássaik felölli kételkedoi; tsak ugyan igen szembő tűnő más-felölli a' Hadi-ministernek *Berthiernek* a' táborokhoz intézett ki-fejezéseik között az a' ki-fejezés: — „Hogy ő azonnal, mihelyest az esztendő' része engedni fogja, a' fegyveresek' sorai között fog maga is meg-jelenni.“ — Méltán intéz 'hát az Iró, a' ki a' Francziák' magok-viseletjekben ezt a' meg-nem magyarázható magok-magoknak való ellen mondaft eszébe vette, a' Német Birodalmi, nagy, de a' maga védelmezésében késedelmeskedni láttató Politikai Testhez, ily fel kláltáft, hogy az ellenségnek, tettfzö, ki-hirlelt békességes biztatásaiba igen erőssen ne bizakodjék, hanem helyheztelse inkább minden esethez képpest önnön védelmezésére elég erőss állapotba magát.

Páris: — Jádzik a' Frantzia elmés könnyengondolkodás, a' leg fontosabb környülállások között is örökké. A' Párisiak így szollanak most az ő három Consuljaikról: — *Roger-Ducos*, egy gyapott-nyaláb, mely is azért helyheztetődött a' két szép portzellán edények (*Bonaparte és Sieyes*) közzé, hogy egymásba ne ütődjenek.“ — Az előtt, hogy a' theatrom' igazgatói meg-intették volna a' felölli, hogy a' meg-bukkott pártot ne ingereljék, az egyik theatromonn e'-két: hizelked-

tek volt Bonaparténak: — „Már egészen elenyészettnek lenni gondoltatott volna a' békeség és imé! Napkeletről jöve-fel egy békefényt szálló.“ — A' *Diplomatikus* nevü Ujság, hogy ebben a' tekintetben is el ne maradjon a' többektől, így fejezte-ki magát: „Egész Frantzia országban pestis vala így szoll: hanem a' tengereken túl egy Genéralis, excellens orvosságot hozott a' mi meg-gyógyításunkra, és ezutánni præservatívánkra; ez az orvállág az ugy nevezett *St. Cloudi balsam*, a' mely a' mi négy pusztítóink' (a' 4 Directorok') etzetjének egész creditjét el-rontotta.

A' Párisi *Redacteur* két Egyiptomi tudósításokat hirdetett-ki Novemb. 25-dikénn, melyeknek egyike Auguszt. 19-dikénn, másika Septemb. 3-dikénn dátáltatott. Az elsőbenn egy-és más apróság öszke-tsapásai emlittetnek *Legrange* nevü Generálnak a' *Murat-Bey*' *Mameluk* nevet viselő fegyveres kitsiny posztjaival; melyek elszélesztődtek. — A' másik tudósításnak foglalatja abból áll: — Hogy ez a' *Legrange* küldetett légyen el *Syria* felé a' Nagy Vezér' elibe; az előtt 5 napokkal indult útra; a' vezérlése alá adatott sereg, valami hatvan ezer emberre tétetik, hanem a' kik közötttsak hat ezer hét száz Frantziák vagynak, a' többek Arábsok, Copusok, és *Bonapartétól* tanittatott ifju *Mamelukokból* áll; bágáziájokat és apró ágyuikat ötszáz tevék viszik a' *Rosette* és *Syria* között való posztánn. Ez az ujj expedízió adta az alkalmatosságot *Legrange* Generálnak, az első tudósításban említett *Mameluk*-posztokkal való öszke-tsapásra.

Mihelyest a' mostani változások estek Párisban, *Latour-Foissac* a' Mántuai volt Komendans;

még eleinten mingyár különösön egyedül meghivattátott a' Hadi Tanáts' elibe való állásra.

Az a' Gen. *Valence*, a' ki *Dumouriez* Generálissal együtt hagyta volt oda Frantzia Országot, most vilzsa ment Párisba: és azt keresi, hogy törlődjön-ki az Emigránsok' laistromából; őrizet alatt vagyon. — Arra a' foglalatosságra, a' mely az Emigránsok' laistromából való e'-féle ki-törlődések' dolgát illeti, egy ujj Tanáts neveztetett-ki, és parantsolatja vagyon, hogy szorgalmatosan utanna lasson hivatalának.

* * *

Magyar Országnek Le-írása —

Mellyben minden hazánkbeli Vármegyék, Városok, Faluk, Puszták; uradalnak, fábrókák, huták, Kúrák, savanyú, és orvosló vizek, fördöházak, nevezetesebb hegyek, barlangok, folyó vizek, tavak, izigetek, erdök, azoknak hollételek, Földes Úrok, fekvések, történettyek, külömbféle természetbeli tulajdouságaik, a' betüknek rendgyek szerint feltaláltatnak.

Kélfizette *Vályi András*, Királyi Magyar Universitásbeli Profellor.

Három Kötetben,

Budán, a' Kir. Universitasnak betüivel.

Az egész munkának az árra, iró-papírosra 13 R. Fl. 30 kr. — nyomtató papírosra 7 Fl. 45 kr. — a' hozzá tartozó föld-képnek az árra pedig 45 kr.

Ki-jött 'hát már most, ez a' minden hazájoknak valóságos ismérésére törekedő Magyar Olvasoktól nagy kívánsággal váratott, le-írhatatlan fáradtságai, véghetetlen utanna való járása-

sal, szám a nélkül való levelezéssel, költséges utazásokkal, a' Magyar Országí N. Varmegyéknek fok ideig tartott szorgalmatos, gondos, utánna való járásaik által legittetett, és többletesített, 's-nagy költséggel készült munka, a' táj o alóll. — Én valamint nem tudom gondólni, hogy ki lehetne a' két Magyar hazában, az, a' ki ezen közönséges hafznu munkánat el-készülésénn ne örvendene: éppen ilyen mértékben méltatlannak érzem magamat arra, hogy egy ily könyvnek, melyenn minyájunknak két kézzel kell kapnunk, ditsérettel való ajánlásahez foghassak. Mar még 1797-ben kezünkbe adhatta volna ezt nekünk a' nagy erdemü Iró, és akkor is, mint minden ezen matériájú addig készült könyveket igen feljúlhaladóval, nagy szolgálatot tett volna a' két Magyar hazának általa: hanem a' F. K. Helytartó Tanátsnak kegyelmes végzése fterént, a' T. N. Varmegyéknek bétses tudósításaikat gyűltötte ölfzze, és azokkal is tökéletesítette, az ólta munkáját. Minémü szorgalmatoskodást és gonddal járt legyen ezeknek is utánnok: a' T. N. Varmegyék, az egész Haza, melyhez ezek iránt sok rend-béli kérő leveleit bortsátotta, jól tudják. — A' munka nagy lévén, drágának teuzik; de még is akarmelly könyvnél oltsóbb; mert ez mennyi utazást, levelezést, kü ön bféle költsézzést kivánt, a' munkán kívül? a' *formátum* is nagy; mindazáltal azon az árronn árultatik, a' mint a' leg oltsóbb, 's majd minden költségek nélkül készült kissebb könyvek — „

„ — P. D.